

Fylkesmannen i Oppland

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091
0301 Oslo

Deres referanse
Vår referanse 2009/764-0 561 OH
Saksbehandler Ola Hegge, tlf. 61 26 60 61

Dato 14.03.2012

Åbjøravassdraget - Revisjon av konsesjonsvilkår - uttalelse

Vi viser til Deres brev av 14.11.11 med revisjonsdokument for reguleringene i Åbjøravassdraget til høring.

Revisjonen gjelder følgende konsesjoner:

- konsesjon av 21.01.49 for regulering av Åbjøravassdraget
- konsesjon av 03.06.49 for regulering av Helin
- konsesjon av 15.02.57 for regulering av Flyvatn
- konsesjon av 21.08.59 for ytterligere regulering av Tisleifjord

Forholdet til arbeidet med vannforskriften

Åbjøravassdraget ligger innenfor vannområde Valdres i vannregion Vestviken. Arbeidet i Vannområde Valdres er godt i gang, med aktiv deltagelse fra berørte kommuner, fylkeskommuner, NVE, Mattilsynet, Statens vegvesen og Fylkesmannen. Arbeidet med karakterisering er i ferd med å bli ferdigstilt og arbeidet med tiltaksplanlegging vil snart starte. Reguleringene i vannområdet er en sentral belastning og forholdene i de regulerte vassdragene vil bli et viktig tema i tiltaksplanleggingen. Den pågående revisjonen i Åbjøravassdraget er i en god tidsmessig fase med dette arbeidet. Det er svært gunstig at konsesjonene i Åbjøravassdraget revideres samlet, da dette muliggjør en helhetlig vurdering av manøvreringen av Åbjøravassdraget. Vi ser det som naturlig at NVE benytter det kommende arbeidet i vannområdet som en arena for å arbeide fram mer detaljerte innspill til og prioriteringer av kryssende ønsker om endringer i manøvreringsreglementet for Åbjøravassdraget. Vi vil i det påfølgende likevel kommentere noen forhold nå.

Minstevannføringer

Eksisterende konsesjoner inneholder krav til minstevannføring ut fra Helin, fra Flyvatn og fra Tisleifjord. Det er reist krav om at disse økes. I sitt revisjonsdokument viser FBR at det vil medføre minimalt produksjonstap å fastsette en minstevannføring fra Tisleifjord på 2 m³/sek om vinteren og 3 m³/sek om sommeren. Tilsvarende gjelder en heving av minstevannføringen ut av Flyvatn til 1 m³/sek om vinteren og 2 m³/sek om sommeren. Vi vil se det som en fordel for fisk og andre ferskvannsorganismer på disse elvestrekningene dersom kravet til minstevannføring økes. I og med at en slik økning medfører ubetydelige tap i kraftproduksjon bør minstevannføringskravet heves. Revisjonsdokumentet inneholder ikke tilsvarende vurdering av konsekvensene for kraftproduksjonen dersom en øker minstevannføringen ut fra Helin. Denne er i dag lav og må forventes å være hemmende på fiskeproduksjonen. Det bør derfor gjøres en nærmere vurdering av om det er grunnlag for å øke minstevannføringen også på denne strekningen.

Vannføringsvariasjoner

Det er i dag i liten grad bestemmelser i vilkårene som begrenser størrelse og hastighet på endringer i vannslippet fra magasinene. Krappe vannføringsendringer, spesielt raske reduksjoner, vil kunne være skadelig for fisk og bunndyr i elvene. Det har i senere år vært en generell tendens til at mange vassdrag manøvreres annerledes og ofte med raskere vannføringsendringer enn tidligere. Vi mener derfor det er behov for konkrete bestemmelser for hvor fort vannføringen kan reduseres. Dette er forhold som ikke er nærmere omtalt i revisjonsdokumentet. Fylkesmannen påpekte i sitt brev av

18.01.10 at størrelse og hastighet for vannføringsendringer ut fra reguleringsmagasinene, spesielt ut fra Tisleifjord må være blant de forhold som vurderes ved en revisjon.

Magasinrestriksjoner

FBR har i sitt revisjonsdokument synliggjort til dels betydelige konsekvenser for kraftproduksjonen ved å innføre noen konkrete bestemmelser om krav til fyllingstidspunkt for Flyvatn og Tisleifjord. Vi ser klart at krav om svært tidlig magasinfylling legger sterke begrensninger på muligheten til å utnytte magasinvolumene og at dette vil få konsekvenser for kraftproduksjonen. Revisjonsdokumentet belyser imidlertid ikke konsekvensene for kraftproduksjonen av mindre endringer i bestemmelsene om fyllingstidspunkt i magasinene. For å skaffe et godt beslutningsgrunnlag for revisjonen, bør konsekvensene ved ulike datoer dokumenteres. Først da gir dokumentet en mulighet til å avveie fordeler og ulemper ved å innføre ulike bestemmelser om magasinfylling. Slik vi tolker kommunenes krav er dette også mindre absolutt enn det reglement FBR har beregnet produksjonstapet i forhold til. I kommunenes krav heter det "at Flyvatn skal fylles snarest mulig etter 1. juni" som vi oppfatter som vesentlig forskjellig fra at "Flyvatn skal fylles innen 1. juni uten forbehold om tilsig". Vi mener derfor at det grunn for å se nærmere på bestemmelsene om krav til magasinfylling og tapping av magasinene i vassdraget for å avveie hensynet mellom kraftproduksjon, flomdemping og miljø, og mellom kryssende miljøhensyn.

Naturforvaltningsvilkår

Eksisterende vilkår innen naturforvaltning har etter vårt syn ikke fullt ut tilstrekkelige hjemler for å pålegge de til enhver tid mest hensiktsmessige avbøtende tiltak. Bla. er muligheten for å kreve biotoptiltak begrenset. Vi forutsetter at dagens standardvilkår innen naturforvaltning blir tatt inn i de nye vilkårene. FBR har i revisjonsdokumentet kommentert behovet for ulike tiltak som hjemles gjennom innføring av standardvilkår, herunder biotoptiltak, fisketrapper og senere i dokumentet også tilretteleggingstiltak for båtbruk. Vi deler ikke uten videre FBRs vurderinger om at det ikke foreligger behov for slike tiltak. Vi ser imidlertid ikke som hensiktsmessig å gå nærmere inn i en diskusjon av hvilke mulige pålegg om tiltak som kan bli aktuelle framover nå. Dette må vurderes nærmere i det enkelte tilfelle når hjemmelsgrunnlaget for pålegg er innført. Vi vil nå bare understreke at vi mener behovet for å innføre dagens standardvilkår er tilstede for reguleringene i Åbjøravassdraget.

Årlige beløp evt. fond til fremme av fiske og friluftsliv

Selv med betydelige avbøtende tiltak og bedret manøvrering av magasiner og vannslipp vil skadene på fiske og friluftslivsutøvelsen i vassdraget på langt nær kunne bli som forholdene ville vært uten regulering. Vi ser det derfor som rimelig at det tas inn bestemmelser om årlige utbetalinger evt. opprettelse av fond til fremme av fiske og friluftsliv til kommunene som berøres av reguleringene i Åbjøravassdraget, slik det ble gjort for eksempel ved revisjon av vilkårene for Tesse-reguleringen i Lom.

Konklusjon

Fylkesmannen ser at vilkårsrevisjonen kan gjøre det mulig å oppnå forbedringer i miljøforholdene i Åbjøravassdraget uten vesentlige tap av kraftproduksjon. Revisjonsdokumentet gir etter vårt syn ikke tilstrekkelig informasjon til å belyse fordeler og ulemper med ulike endringer av manøvreringsreglementet. Revisjonsdokumentet tilfredsstiller ikke naturmangfoldlovens krav til kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var prinsippet (§ 9) og dette gjør det vanskelig å oppfylle kravet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§ 12). Vi ser behov for å arbeide videre for å skaffe et godt grunnlag for å foreta de nødvendige avveininger mellom ulike interesser i vassdraget. Dette arbeidet bør samordnes med arbeidet med en tiltaksanalyse i Vannområde Valdres.

Kristin Hille Valla

Vebjørn Knarrum
avdelingsdirektør

Kopi: Foreningen til Bægnavassdragets Regulering
Vannområde Valdres, co Hemsedal kommune
Oppland fylkeskommune
Buskerud fylkeskommune
Fylkesmannen i Buskerud
Direktoratet for naturforvaltning
Vang, Vestre Slidre, Nord-Aurdal, Gol og Hemsedal kommuner